

# EIROPAS PARLAMENTS

2004



2009

---

*Kultūras un izglītības komiteja*

PAGaidu  
**2006/2040(INI)**

7.6.2007

## **ZIŅOJUMA PROJEKTS**

par „i2010: Pretim digitālai Eiropas bibliotēkai”  
(2006/2040(INI))

Kultūras un izglītības komiteja

Referente: *Marie-Hélène Descamps*

PR\_INI

## SATURS

	<b>Lpp.</b>
EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS .....	3
PASKAIDROJUMS .....	7

## EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

### par „i2010: digitālās bibliotēkas” (2006/2040(INI))

*Eiropas Parlaments,*

- ņemot vērā Komisijas paziņojumu „i2010: digitālās bibliotēkas” (COM(2005)0465),
  - ņemot vērā Komisijas 2006. gada 24. augusta ieteikumu 2006/585/EK par kultūras materiālu pārveidošanu ciparu formātā, pieejamību tiešsaistē un saglabāšanu ciparu formātā<sup>1</sup>,
  - ņemot vērā Padomes secinājumus par kultūras materiālu pārveidošanu ciparu formātā, pieejamību tiešsaistē un saglabāšanu ciparu formātā<sup>2</sup>,
  - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2001. gada 22. maija Direktīvu 2001/29/EK par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā<sup>3</sup>,
  - ņemot vērā augsta līmeņa ekspertu grupas 2007. gada 18. aprīļa ziņojumu par autortiesībām, saglabāšanu ciparu formātā, nezināmu autoru darbiem un darbiem, kas vairs netiek izdoti vai izplatīti,
  - ņemot vērā Komisijas paziņojumu „Zinātniskā informācija digitālajā laikmetā: piekļuve, izplatīšana un saglabāšana” (COM(2007)0056),
  - ņemot vērā Reglamenta 45. pantu,
  - ņemot vērā Kultūras un izglītības komitejas ziņojumu (A6-0000/2007),
- A. tā kā kultūra ir apvienošanās, apmaiņas un savstarpējas dalīšanās faktors, kas palīdz Eiropas Savienībai tuvināt tās pilsoņus un noskaidrot Eiropas patieso identitāti;
- B. tā kā ir jānodrošina pēc iespējas plašāka Eiropas kultūras mantojuma bagātības un dažādības veicināšana un izplatība;
- C. tā kā dalībvalstīm un kultūras iestādēm, jo īpaši bibliotēkām, ir noteicošā loma šajā jomā gan reģionālā, gan vietējā līmenī;
- D. tā kā ir jāņem vērā jauno tehnoloģiju straujā attīstība un no tās izrietošā kultūras prakses izaugsme;
- E. tā kā internets ir kļuvis par vienu no galvenajiem zināšanu un iemaņu piekļuves līdzekļiem lielai daļai pilsoņu, jo īpaši jauniešiem;
- F. tā kā galvenais šādā digitalizētā vidē ir padarīt Eiropas kultūras mantojumu pieejamu

---

<sup>1</sup> OV L 236, 31.8.2006, lpp. 28.

<sup>2</sup> OV C 297, 7.12.2006, lpp. 1.

<sup>3</sup> OV L 167, 22.6.2001, lpp. 10.

visiem un nodrošināt tā saglabāšanu nākamajām paaudzēm;

- G. tā kā galvenais līdzeklis šī mērķa sasniegšanai ir Eiropas kultūras mantojuma plaša mēroga digitalizācija un pieejamība tiešsaistē;
- H. tā kā būtisks mērķis joprojām ir arī piekļuve Eiropas kultūras mantojumam daudzās valodās;
- I. tā kā digitalizācijas un kultūras materiālu digitalizētas saglabāšanas jomā ir jāpieņem saskaņota politika, lai nepieļautu kultūras darbu neatgriezenisku zaudējumu;
- J. tā kā bez tai piemītošajām kultūras īpašībām Eiropas kultūras mantojuma pārveidošana ciparu formātā būs noderīga arī citās nozarēs, jo īpaši izglītībā, tūrismā un plašsaziņas līdzekļos;
- K. tā kā plašas kultūras materiālu digitalizācijas mērķis nav konkurēt ar tradicionālās kultūras vērtībām vai aizvietot tās, bet gan paralēli tām radīt augsta līmeņa un drošus kultūras materiālus ciparu formātā;
- L. tā kā ciparu formāta tehnoloģijai piemīt būtiskas iespējas kalpot cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, ļaujot kultūras materiālus pielāgot to vajadzībām;
- M. tā kā patlaban ciparu formātā ir pārveidota tomēr tikai daļa Eiropas kultūras mantojuma un dalībvalstis virzās uz priekšu ļoti atšķirīgā tempā;
- N. tā kā plašai digitalizācijai piešķirtais publiskais finansējums ir nepietiekams, lai nodrošinātu šāda mēroga projektu;
- O. tā kā digitalizācijas iniciatīvas joprojām ir ļoti fragmentāras un jau iegūtā pieredze vēl nav pazīstama Kopienas līmenī, kā arī nenodrošina vienkāršu, tiešu un daudzvalodīgu piekļuvi kultūras materiālu kopumam, kas veido Eiropas kultūras mantojumu;
- P. tā kā ir jāievieš publiskās aprites mehānisms, kas nodrošinātu universālu un tūlītēju piekļuvi Eiropas kultūras mantojumam bez jebkādiem pārvietošanas ierobežojumiem un paātrinātu digitalizācijas gaitu;
- Q. tā kā šajā ziņā ir jābalstās uz jau esošām Eiropas iniciatīvām, piemēram, *TEL* (Eiropas bibliotēka), kas jau sniedz iespēju piekļūt Eiropas nacionālo bibliotēku kolekcijām,

### ***Eiropas digitālā bibliotēka – savā dažādībā vienotas Eiropas seja***

1. iesaka uzsākt pakāpenisku Eiropas digitālas bibliotēkas izveidi ar noteiktas un tiešas piekļuves vietu Eiropas kultūras mantojumam;
2. uzsver, ka, izvirzot mērķi izveidot mehānismu, kas ietvertu visas kultūras mantojuma kategorijas, piemēram, audiovizuālos materiālus, Eiropas digitālajai bibliotēkai vispirms jākoncentrējas uz iespējām, ko sniedz tekstuālais materiāls, uz kuru neattiecas autortiesību likums;
3. šajā nolūkā aicina visas Eiropas bibliotēkas nodot Eiropas digitālās bibliotēkas rīcībā tos

materiālus, kuri jau ir pārveidoti ciparu formātā;

4. aicina citas Eiropas kultūras iestādes, tai skaitā reģionālās un vietējās, piedalīties šajā projektā, lai tas aptvertu visas Eiropas kultūras bagātību un dažādību;
5. turklāt uzsver, ka Eiropas digitālās bibliotēkas mērķis nav materiālu ekskluzīva izplatīšana, bet gan digitalizēto materiālu pieejamības koordinēšana;
6. mudina izvēlēties un izmantot kopīgas normas, par pamatu ņemot esošos un pielāgotos formātus, lai nodrošinātu materiālu sadarbību, kas nepieciešama Eiropas digitālās bibliotēkas pilnīgai darbībai;
7. mudina dalībvalstis turpināt savus centienus un paātrināt kultūras materiālu digitalizācijas tempu, lai iegūtu materiālu pietiekamu apjomu;
8. šajā nolūkā mudina dalībvalstis, sadarbojoties ar kultūras iestādēm, izstrādāt digitalizācijas plānus nacionālā vai reģionālā līmenī, lai izveidotu Eiropas digitalizācijas aktivitāšu kartogrāfiju, kā arī pieļautu sinerģiju;
9. mudina dalībvalstis cieši sadarboties ar kultūras iestādēm, kā arī apmainīties ar veiksmīgu pieredzi digitalizācijā un kultūras materiālu pieejamībā un to saglabāšanā ciparu formātā;
10. turklāt uzsver, ka Eiropas digitālā bibliotēka sekmēs pētījumus digitalizācijas jomās, sadarbībā un saglabāšanā ciparu jomā, jo īpaši ar Komisijas izveidotu kompetences centru palīdzību;
11. atgādina, ka, ja Kopienas programmas nepieļauj digitalizācijas finansēšanu, ir jāattīsta jauni finansēšanas veidi, tostarp partnerība ar privāto sektoru;

***Eiropas digitālās bibliotēkas struktūra un mērķi – kopīga daudzvalodu piekļuves vieta Eiropas kultūras mantojumam***

12. mudina ieviest kopīgu saskarne, kas ar iestrādāta meklēšanas mehānisma palīdzību sniegtu piekļuvi materiāliem, kuru kvalitāte un drošums ir garantēts;
13. uzsver, cik svarīgi ir izveidot daudzvalodu saskarne, kas ļautu tieši piekļūt materiāliem, veicot meklēšanu visās Eiropas Savienības valodās;
14. turklāt ierosina ieviest inovatīvas, modernas un visiem apmeklētājiem pielāgotas funkcionalitātes;
15. šajā nolūkā precizē, ka būtu vēlams neierobežot Eiropas kultūras mantojumu tikai ar Eiropas Savienībai raksturīgajām kultūras vērtībām, bet ņemt vērā arī citu Eiropas valstu kultūras sniegumu;
16. turklāt precizē, ka Eiropas kultūras mantojumam lielā mērā sastāvot no materiāliem, kas ir valsts īpašums, tas tomēr neaprobežojas tikai ar šo kategoriju;
17. tādēļ atgādina, ka būtu jāatšķir materiāli, kas ir valsts īpašums, un materiāli, kas nav aizsargāti ar likumu, tostarp nezināmu autoru darbi un darbi, kuri vairs netiek izdoti vai

izplatīti, un jāizveido katrai kategorijai atšķirīgi un katrai nozarei pielāgoti modeļi;

18. atbalsta iepriekš minētās augsta līmeņa ekspertu grupas izveidi un jo īpaši atbalsta tās priekšlikumus attiecībā uz nezināmu autoru darbu un darbu, kuri vairs netiek izdoti vai izplatīti, uzskaites veikšanu un tādu mehānismu izstrādāšanu, kas atvieglotu meklēšanu pilnvarotajām personām;
19. norāda, ka nākamais solis varētu būt Eiropas digitālās bibliotēkas iespēja piedāvāt, ja iespējams, ne tikai dokumentus, kas nav aizsargāti ar likumu, bet arī ar autortiesībām aizsargātus dokumentus, pilnībā ievērojot nacionālos, Kopienas un starptautiskos tiesību aktus attiecībā uz intelektuālo īpašumu;
20. uzsver, ka šajā jomā lēmumi jāpieņem, sadarbojoties visām iesaistītajām pusēm, jo īpaši izdevējiem un grāmatnīcu īpašniekiem;
21. iesaka, lai Eiropas digitālajā bibliotēkā lietotājs varētu lokalizēt dokumentus ciparu formātā gan attēla, gan teksta veidā un tos brīvi izmantot vai nu pilnībā, ja tie ir materiāli, kas nav aizsargāti ar likumu, vai fragmentu veidā, ja tie ir aizsargāti darbi, vienojoties ar pilnvarotajām personām;
22. šādā gadījumā iesaka, lai Eiropas digitālā bibliotēka darbotos kā vienkāršs informācijas izpausmes līdzeklis;
23. šajā nolūkā norāda, ka piekļuve pilnībā visam aizsargātajam dokumentam varētu tikt īstenota īpaši tam paredzētās vietnēs, vienojoties ar pilnvarotajām personām un nodrošinot taisnīgu samaksu;

#### ***Vadība un uzraudzība***

24. aicina izveidot vadošās komitejas sastāvu, galvenokārt balstoties uz dalībvalstu ekspertu grupu, kā arī iepriekš minēto augsta līmeņa ekspertu grupu, kas noteiktu prioritātes un pamatnostādnes Eiropas digitālajai bibliotēkai, nodrošinot tās darbību koordināciju, vadību un uzraudzību;
25. šajā nolūkā uzsver, ka, atbilstošā veidā iekļauta izglītības sistēmas līmenī, Eiropas digitālā bibliotēka ļautu vieglāk sasniegt Eiropas jauniešus un varētu tos tuvināt savas kultūras un literatūras mantojumam, iemācot apgūt jaunās tehnoloģijas un vēršoties pret pirātismu;
26. mudina veicināt Eiropas digitālās bibliotēkas redzamību un pieejamību ar visos līmeņos izplatītu ziņojumu un identificējoša logo izstrādi;

o

o o

27. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām.

## PASKAIDROJUMS

Doma par Eiropas digitālo bibliotēku radās sešu Eiropas Savienības valstu vadītāju sadarbībā, lai nodrošinātu Eiropas kultūras mantojuma pieejamību visiem, kā arī tā saglabāšanu.

Šo domu atzinīgi novērtēja Komisija, kas to atbalsta ar savu pamata iniciatīvu „i2010: digitālās bibliotēkas”. Pirmā šīs iniciatīvas daļa, 2005. gada 30. septembra paziņojums, analizē galvenos ar šo projektu saistītos tehniskos, juridiskos, organizatoriskos un finansiālos uzdevumus.

Tiešsaistē uzsākta arī publiska konsultēšana par digitalizāciju, piekļuvi un saglabāšanu ciparu formātā un izveidota augsta līmeņa ekspertu grupa, lai risinātu zināmas radušās problēmas.

Savā 2006. gada 24. aprīļa priekšlikumā Komisija aicina dalībvalstis saskaņot savus centienus, lai panāktu Eiropas mēroga sinerģiju. Tā iesaka Eiropas digitālās bibliotēkas izveidi, kas izpaustos kā kopīga daudzvalodu piekļuves vieta Eiropas kultūras mantojumam.

2006. gada 13. novembrī Eiropas Padome vienprātīgi atbalstīja šos priekšlikumus.

Kopš tā laika šī projekta īstenošanai nepieciešamie raidāmie signāli ir Eiropas Parlamenta pārziņā.

Tādējādi, strādājot konceptuālā un tehniskā visu kultūras mantojuma kategoriju organizācijā, uz priekšu jāvirzās pakāpeniski, vispirms koncentrējoties uz teksta materiāliem, kas nav aizsargāti ar likumu.